

Thaiföld és Magyarország közötti kereskedelmi kapcsolatok

**SZÉKELY BLANKA – ERDEINÉ KÉSMÁRKI-GALLY SZILVIA -
NESZMÉLYI GYÖRGY IVÁN**

Kulcsszavak: kereskedelem, gazdaság, mezőgazdaság, kultúra

JEL code: N5, Q1, O13

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A cikk a Thaiföld és Magyarország közötti kulturális és kereskedelmi kapcsolatokat vizsgálja, kiemelve a gazdasági és mezőgazdasági együttműködések jelentőségét. Két földrajzilag egymástól távol eső országgént Thaiföld és Magyarország olyan erősödő partnerséget ápol, amely túlmutat a hagyományos diplomáciai kereteken. A cikk kereskedelmi és gazdasági mutatókat elemmez, hogy megértse e kétoldalú kapcsolat előnyeit és kihívásait. Kitér arra, hogy Magyarország stratégiai elhelyezkedése Közép-Európában hogyan szolgál kapuként a thaiföldi termékek számára a szélesebb európai piacra való bejutáshoz, míg Thaiföld délkelet-ázsiai pozíciója Magyarország számára hozzáférést biztosít egy gyorsan növekvő régióhoz. A cikk továbbá megvizsgálja a kormányzati és nem kormányzati szervezetek szerepét e cserekapcsolatok elősegítésében kereskedelmi megállapodások, kulturális fesztiválok és oktatási programok révén. A két ország gazdaságának összehasonlító elemzése azt mutatja, hogy mindkét nemzet erősségei kiegészítik a másik igényeit. Thaiföld élőlátás-igényes mezőgazdasági ágazata ellentétben áll Magyarország gépesített mezőgazdasági technikáival, ami lehetőséget teremt a tudásmegosztásra és fejlődésre. Ezen túlmenően a gazdasági kölcsönhatások által létrejövő kulturális csere mindkét társadalmat gazdagítja, támogatva a nagyobb megértést és együttműködést. A Thaiföld és Magyarország közötti kapcsolat jó példa arra, hogy a kereskedelem és a kultúra hogyan fonódhat össze, és hogyan hozhat létre kölcsönösen előnyös partnerségeket. Azáltal, hogy mindkét nemzet kihasználja erősségeit, nemcsak gazdasági helyzetét javítja, hanem kulturális kapcsolatait is elmélyíti, egy eredményesebb jövő érdekében.

TRADE RELATIONS BETWEEN THAILAND AND HUNGARY

Keywords: commerce, economy, agriculture, culture

JEL code: N5, Q1, O13

This article explores commercial relationship between Thailand and Hungary, emphasizing the significance of economic and agricultural exchanges. Despite their geographical distance, the two nations have developed a partnership that

Székely Blanka, PhD-hallgató, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gazdaság- és Regionális Tudományi Doktori Iskola, Gödöllő, ORCID: 0009-0006-9362-2053, szekely.blanka@phd.uni-mate.hu

Erdei-Gally Szilvia, egyetemi tanár, Budapesti Metropolitan Egyetem, Gazdálkodási és Menedzsment Tanszék, Budapest, ORCID: 0000-0003-3118-9427, sgally@metropolitan.hu

Neszmélyi Iván György, egyetemi tanár, Milton Friedman Egyetem, Nemzetközi és Politikatudományi Tanszék, ORCID: 0000-0003-0707-5403, neszmelyi.gyorgy@uni-milton.hu

goes beyond traditional diplomatic ties. The article analyses trade and economic indicators to understand the benefits and challenges of this bilateral relationship. It discusses how Hungary's strategic location in Central Europe serves as a gateway for Thai products to enter the broader European market, while Thailand's position in Southeast Asia offers Hungary access to a rapidly growing region. Furthermore, it examines the role of governmental and non-governmental organizations in facilitating these exchanges through trade agreements and educational programs. The comparative analysis of the two countries' economies shows a relationship where each nation's strengths complement the other's needs. Thailand's labour-intensive agricultural sector contrasts with Hungary's mechanized farming techniques, creating opportunities for mutual growth and development. The Thailand-Hungary relationship exemplifies how commerce can create mutually beneficial partnerships, enhance economic standing and deepen cultural connections. By leveraging their respective strengths, both nations not only enhance their economic standing but also deepen their cultural connections, for a more collaborative future.

BEVEZETÉS

A globalizáció korában a kereskedelmi metszéspontok döntő szerepet játszanak a nemzetközi kapcsolatok erősítésében. Thaiföld és Magyarország jó példa arra, hogy a gazdasági és kulturális cserekapcsolatok hogyan segíthetik elő a kölcsönös növekedést és megértést, földrajzilag egymástól távoli nemzetek között. Ez a cikk a kereskedelem, mely Thaiföld esetében erősen a mezőgazdaságban nyilvánul meg, és a kultúra dinamikus kölcsönhatását vizsgálja a thaiföldi-magyar gazdasági partnerség keretein belül. Bár Thaiföld és Magyarország földrajzilag távol van egymástól, gazdaságaik érdekes kontrasztokat és együttműködési lehetőségeket mutatnak. Thaiföld a délkelet-ázsiai gazdaság jelentős szereplőjévé vált, amelyet erőteljes feldolgozóipara, idegenforgalma és mezőgazdasági exportja hajt. Stratégiai elhelyezkedése és kedvező befektetési lehetőségei vonzotta a közvetlen külföldi befektetéseket, különösen az autóipar, az elektronika és a textilipar területén. Magyarország az Európai Unió tagjaként profitál az európai egységes piacba való integrációból. Autóipara, különösen a csúcskategóriás járművek gyártása, a gazdaság egyik fő hajtóereje. Emellett Magyarország nagy hangsúlyt fektet a technológiai innovációra és a szolgáltatási ágazatokra.

A Thaiföld és Magyarország közötti gazdasági kölcsönhatások erősek. Thaiföld élőlétféle igényes mezőgazdasági ágazata profitál Magyarország fejlett technológiájából, amely növeli a hatékonyságot és a termelékenységet. A Thaiföldre irányuló magyar export csúcstechnológias gépeket és ipari termékeket tartalmaz, amelyek támogatják a thaiföldi mezőgazdasági gyakorlat modernizációját. Ezzel szemben Magyarország kiváló minőségű thaiföldi mezőgazdasági termékeket importál, amelyek az európai fogyasztók változatos ízlését szolgálják ki (Chantavanich, 2019). A gazdasági tranzakciókon túl a kétoldalú kapcsolat kulturális dimenziói is jelentősek, melyek magában foglalják a kulturális gyakorlatok és a tudás megosztását. A thaiföldi fesztiválok, a konyhaművészet és a mezőgazdasági technikák elismertek Magyarországon, míg a magyar mezőgazdasági innovációk hozzájárultak a thaiföldi gazdálkodási gyakorlatok fejlődéséhez. Az oktatási csereprogramok és a kulturális fesztiválok tovább erősítik ezeket a kapcsolatokat, elősegítve egymás örökségének mélyebb megértését és megbecsülését.

A témával foglalkozó összehasonlító tanulmányokat nem találtunk a tudományos szakirodalomban, ezért ez a cikk a két ország kereskedelmi kapcsolatainak bemutatására

helyezte a hangsúlyt a rendelkezésre álló szakirodalom és adatbázisok felhasználásával. A tanulmány kiválasztott gazdasági adatok elemzésére épült¹, hogy rávilágítson a két ország közötti kapcsolat jelentőségére. A sikeres együttműködések néhány példájának vizsgálatával a szerzők azt kívánják bemutatni, hogy a két nemzet hogyan használja ki egyedi erősségeit a kölcsönös növekedés érdekében. Emellett megvitatják azokat a kihívásokat és lehetőségeket, amelyek e kétoldalú partnerség előtt állnak, figyelembe véve a fejlődő globális gazdasági környezetet. Thaiföld erős mezőgazdasági ágazatával sokféle terméket kínál, többek között rizst, trópusi gyümölcsöket és a tenger gyümölcseit, amelyek iránt nagy a kereslet az európai piacokon. Ezzel szemben Magyarország, amely fejlett technológiájáról és a mezőgazdasági gépek terén szerzett szakértelméről ismert, olyan alapvető eszközöket és tudást biztosít, amelyek növelik Thaiföld mezőgazdasági termelékenységét. Ez a csere nemcsak a gazdasági kapcsolatokat erősíti, hanem a kulturális megértést is elősegíti, mivel mindkét ország betekintést nyer egymás hagyományaiba és gyakorlataiba.

CÉLOK

A kutatás célja, hogy megvizsgálja Thaiföld és Magyarország sokoldalú kapcsolatát, különös tekintettel a gazdasági és kulturális területekre. A tanulmány a történelmi és modern kori kétoldalú megállapodások, valamint a gazdasági mutatók és a mezőgazdasági gyakorlat elemzése révén a következő kérdésekre keresi a választ: Melyek azok az elsődleges ágazatok, amelyek a Thaiföld-Magyarország kereskedelmi megállapodások előnyeit élvezik? Hogyan hatottak ezek a megállapodások a gazdasági együttműködésre és növekedésre mindkét országban? Hogyan lehet a kulturális kapcsolatokat kölcsönös előnyök mentén kihasználni? A jövőbeli kutatási kérdések arra összpontosíthatnak, hogy milyen kilátások vannak a jövőbeli együttműködésre, tekintettel a változó globális gazdasági környezetre.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A módszertan magában foglalja a másodlagos források átfogó áttekintését, beleértve a kormányzati jelentéseket, a nagykövetségi honlapokon feltüntetett információkat, forrásokat, kereskedelmi statisztikákat és tudományos cikkeket. Először a Web of Science és a Scopus adatbázisokat használták a szerzők a Thaiföld és Magyarország közötti kereskedelemről és mezőgazdaságról rendelkezésre álló releváns szakirodalom feltárására. Konkrét és általános cikkek sem fellelhetők ebben a témában, így a szerzők megbízható forrásokból származó másodlagos forrásokat használtak. Az elemzési technikák közé tartoznak a kategorizált áttekintések és a talált statisztikákat és adatokat bemutató táblázatos összefoglalók. Mivel nem álltak rendelkezésre tudományos elemzések vagy átfogó áttekintések, minden vizsgált információ az elérhető adatbázisok tartalmára támaszkodik. A szerzők ezen kutatáshoz kapcsolódóan elismerik, hogy emiatt a cikkben megosztott információk, következtetések valamelyest általánosak, azonban ez a friss áttekintő tanulmány alapot nyújt a jövőbeli kutatómunkákhoz, a megosztott információk és az eredmények alapján a kutatók további célzott kutatási kérdéseket fogalmazhatnak meg, amelyek a két ország közötti iparágak mélyreható vizsgálatára, további hiányosságok feltárására vonatkozhatnak.

¹ Mezőgazdasági Minisztérium, Mezőgazdasági Főosztály; Agrárgazdasági Hivatal; FAO; DITP; Magyarország Nagykövetsége Bangkok; CIA; FocusEconomics; Worlddata; Statista; ITA, KSH; Európai Bizottság.

IRODALMI ÁTTEKINTÉS

Thaiföld élénk kulturális örökségéről és erős mezőgazdaságáról ismert. Az ország a rizs, a trópusi gyümölcsök és a tenger gyümölcseinek egyik fő exportőre, ezek a termékek nagy keresletnek örvendenek a nemzetközi piacokon. Magyarország fejlett technológiai képességeivel és a mezőgazdasági gépek terén szerzett szakértelmével kimagasló lehetőségeket kínál. Ez a szinergia komoly lehetőségeket teremt mindkét nemzet számára, erősítve gazdasági kapcsolataikat és kölcsönös kulturális gazdagodásukat.

Gazdasági jelentőség

A mezőgazdaság továbbra is létfontosságú eleme Thaiföld gazdaságának, jelentősen hozzájárulva a GDP-hez, a foglalkoztatáshoz és a devizabevételekhez. Bár a mezőgazdaság részesedése a GDP-ben az 1960-as évekbeli 40 százalékról napjainkra 8-10 százalék körülire csökkent, az ágazat még mindig a thaiföldi munkaerő mintegy egyharmadát foglalkoztatja (Agrárgazdasági Hivatal, 2021). Ez jól mutatja, hogy a mezőgazdaság milyen kritikus szerepet játszik a vidéki megélhetésben és a gazdasági stabilitásban. Thaiföld mezőgazdasági ágazata sokszínű mind a növénytermesztés, mind az állattenyésztés terén az ország trópusi éghajlatának és termékeny talajának köszönhetően. A legfontosabb terménye a rizs, amellyel Thaiföld folyamatosan szerepel a rizsexportáló országok világranglistáján. A rizs mellett Thaiföld sokféle mezőgazdasági terméket termel, többek között természetes kaucsukot, cukornádat, maniókát, gyümölcsöket (például ananászt, durian és mangosztánt), valamint tenger gyümölcseit. A kaucsuk és a manióka különösen jelentős a kivitel szempontjából, Thaiföld a világ legnagyobb természetes gumi- és maniókatermék-exportőre (FAO, 2020). Az állattenyésztés Thaiföldön a baromfi-, sertés- és szarvasmarha-tenyésztést foglalja magában, a baromfi a legjelentősebb. Az ország a csirkehús fontos exportőre, amely a minőségéről és a nemzetközi szabványoknak való megfeleléséről ismert. A sertés-tenyésztés szintén figyelemre méltó, elsősorban a hazai fogyasztást szolgálja, de növekvő exportlehetőségekkel rendelkezik. A szarvasmarhatartás, bár kevésbé meghatározó, marhahúst és tejtermékeket biztosít a helyi piacokra (Agrárgazdasági Hivatal, 2021). Thaiföld azért is érdekes, mert példát szolgáltat arra, hogy a modernizáció nem feltétlenül szorítja ki a mezőgazdaságot a nemzetgazdaság központi ágazatai közül: Thaiföld a világ jelentős rizs- és baromfiexportőreként bizonyítja, hogy a gazdaság fejlődése – műszaki és tudományos szempontból is – összeegyeztethető a mezőgazdaság fenntartásával, sőt erősítésével (Nemes-Sipos, 2010). A magyar mezőgazdasági gépek elsődleges felvevőpiacai Németország, Románia és az USA. Emellett Közép-Ázsia és a Távol-Kelet is nagy érdeklődést mutat a kiváló minőség-ár-érték arány miatt. Magyarország vetőmagtermelésének mintegy 20 százalékát külföldön értékesítik. A Nemzetközi Vetőmag Szövetség szerint Magyarország a 11. legnagyobb vetőmagexportőr a világon. Az elsődleges piacok az európai országok, de az újonnan kifejlesztett szárazságtűrő fajták miatt egyre inkább az ázsiai és afrikai piacok kerülnek előtérbe (HEPA, Agrárgazdaság Magyarország).

Főbb perspektívák és lehetőségek a Thaiföld és Magyarország közötti együttműködésben

Thaiföld és Magyarország egyre szorosabb kétoldalú kapcsolatokat ápol, emellett különböző területeken – kereskedelem, beruházások, turizmus, oktatás és technológia – vizsgálja az együttműködés lehetőségeit. Számos kulcsfontosságú elem teszi Thaiföldet értékes partnerré Magyarország számára, és vannak olyan területek, ahol Magyarország tanulhat Thaiföld fej-

lesztési stratégiáiból. A gazdasági és kereskedelmi lehetőségek tekintetében Thaiföld erős és diverzifikált gazdasággal rendelkezik, és regionális csomópontként szolgál Délkelet-Ázsiában. A legfontosabb ágazatok közé tartozik a mezőgazdaság, az autógyártás, az elektronika és a turizmus. Magyarország ezzel szemben nagymértékben összpontosít a feldolgozó- és gépiparra, különösen az autóiparra, a gyógyszeriparra és az informatikára. Thaiföld mezőgazdasági ágazata mélyen beágyazódott az ország kultúrájába és hagyományiba. A mezőgazdaság évszázadok óta a thai gazdaság gerincét képezi, a rizstermesztés több mint 5000 éves múltra tekint vissza. A thaiföldi mezőgazdaságot hagyományosan a kisüzemi önálló gazdálkodás jellemezte, ahol a rizs volt a domináns termék, különösen a termékeny középső síkságon, amelyet „Ázsia rizstáljaként” ismertek (Phongpaichit & Baker, 1995).

A Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) tagjai közül Thaiföld az egyetlen, amely nem állt közvetlen külföldi uralom alatt. A thai királyságnak nagyon okosan kellett egyensúlyoznia Anglia és Franciaország között, hogy ne adjon okot vagy lehetőséget egyik európai hatalomnak sem a katonai beavatkozásra. A politikai és gazdasági befolyást azonban még így sem tudta teljesen kiküszöbölni (Sipos, 2022).

A Thaiföld és Nagy-Britannia között 1855-ben létrejött Bowring-megállapodás jelentősen fellendítette a thaiföldi mezőgazdasági termelést, különösen a rizs tekintetében, amely a belföldi fogyasztás kielégítése mellett a nagy arányú exportra váltott át. A megállapodás megszüntette az exporttilalmakat, és Thaiföldöt a szabad kereskedelem felé terelte, ami fokozta a mezőgazdasági növekedést. A megállapodás szerinti liberális kereskedelem-politika felgyorsította a feldolgozott termékek behozatalát, és Thaiföld rizstermesztésére való szakosodásához vezetett (Manarungsan, 1986; Neszmélyi, 1997). A rizs történelmileg Thaiföld legfontosabb terménye volt, és a Bowring-megállapodást követően jelentősen nőtt a termesztése. 1850 és 1950 között a termőterület mintegy 90 százalékán rizst termesztettek, amely 5,8 millió rairól² (928 ezer hektár) 9,2 millió raira (1,472 millió hektár) bővült, évi 0,8%-os átlagos növekedéssel. Kezdetben Thaiföld területileg középső része látta el a termesztés legnagyobb részét, 1905-ben szinte az összes export erről a területről származott, mielőtt a terjeszkedés a megélhetésorientált régiók felé mozdult volna el. (Lásd az 1. táblázatot.)

I. táblázat

Rizsterület növekedése Thaiföldön

Terület	1903–1907 millió hektár	1948–1950 millió hektár	Növekedési ráta százalék
Közép-Thaiföld	1,04	2,61	250
Thaiföld többi területe	0,35	2,73	780

Forrás: Manarungsan (1986); A Sziám Királyság statisztikai évkönyve (1916); Mezőgazdasági Minisztérium, Mezőgazdasági Főosztály (1948–50)

Az 1950-es évektől az 1980-as évekig a rizsföldek területe 33 millió rairól (kb. 5,3 millió hektár) 59 millió raira (kb. 9,4 millió hektár) nőtt, évente kb. 2 százalékos növekedési ráta mellett (Tawee, 1999). Az 1990-es és a 2000-es évek közepéig stabilizálódás volt megfigyelhető. 2013-ig a rizsterület elérte a 80 millió rait (12,8 millió hektár) (Thaiföld Mezőgazdasági Statisztika, 2013), majd csökkenni kezdett, 2016-ig 58 millió raira

¹ A rai a thai földmérés egysége, amely 1600 négyzetméternek felel meg. Átváltva más mértékegységekre: nagyjából 0,4 hektár.

(9,3 millió hektár). A következő évektől napjainkig a terület enyhe növekedést mutatott, évente körülbelül 62 millió rai (9,9 millió hektár) körül van (Walderich, 2025).

James C. Ingram becslése szerint (Manarungsan, 1986) az összes többi termesztett növény (pl. kukorica, dohány, gyapot, kókuszdió, borsó) a teljes termőterület kevesebb mint 5 százalékát foglalta el. A II. világháború serkentőleg hatott egyes termékek, például a gyapot, a cukornád és a dohány termelésére. A 20. században Thaiföld mezőgazdasági gyakorlata komoly átalakuláson ment keresztül. Az 1960-as és 1970-es évek zöld forradalma során a modern mezőgazdasági technikák, a jobb öntözőrendszerek, valamint a műtrágyák és növényvédő szerek használata a termelékenység jelentős növekedéséhez vezetett. Az öntözés, a kutatás-fejlesztés kiterjesztésére összpontosító kormányzati támogatások tovább erősítették az ágazatot. Emellett a nagy hozamú rizsfajták bevezetése erőteljesen növelte a termésmennyiséget, megszilárdítva Thaiföld pozícióját a világ egyik vezető rizsexportőréként (Falvey, 2000). Számottevő könnyebbséget hozott az importkvóták megszűnése az 1931 és 1995 közötti időszakban (Villányi & Vasa, 2007). Thaiföld mezőgazdasági modernizációja során az állami fejlesztési prioritásokat a vidéki önellátásról az exportorientált agrárüzleti tevékenységre helyezte át (Goss & Burch, 2001).

Magyarország és Thaiföld is jelentős figyelmet tulajdonít az oktatásnak és a technológiának, de eltérő területekre összpontosítanak. Magyarországnak erős STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) hagyományai vannak, neves műszaki egyetemekkel együttműködve. Thaiföld egyre nagyobb mértékben fektet a technológiai és innovációs ágazataiba, hogy a Thaiföld 4.0 vízió felé haladjon (az ENSZ Tudományos és Technológiai Fejlesztési Bizottságának panelje, 2021), amely a hagyományos iparágakról az olyan innovatív iparágakra való áttérést támogatja, mint a robotika, a biotechnológia és a digitális technológia, és magában foglalja az 5G összeköttetés és az e-kereskedelmi platformok fejlesztését. Ez egy egyszerű együttműködési fókuszterület lehet Magyarország és Thaiföld számára. Az oktatási csereprogramok, különösen az olyan területeken, mint a mérnöki tudományok, az orvostudomány és az informatika, egyre nagyobb teret kínálnak a két ország között. Magyarország bővíthetné thaiföldi ösztöndíjprogramjait, miközben tanulhatna a thaiföldi szakképzési programokból, amelyek megfelelnek az ipari igényeknek.

Thaiföld a világ egyik legnépszerűbb turisztikai célpontja, amely gazdag kulturális örökségéről, gyönyörű tájairól és vendéglátóiparáról ismert. Ráadásul, a természeti és kulturális erőforrások megőrzésével jelentős előrelépéseket tesz a fenntartható turizmus előmozdításáért. Magyarország átvehetne néhányat a thaiföldi fenntarthatósági modellekből saját turisztikai fejlődése érdekében. Magyarország tanulmányozhatná Thaiföld magasan fejlett turisztikai infrastruktúráját is, amely hatékonyan integrálja a közlekedési, vendéglátási és turisztikai szolgáltatásokat, és ezáltal az országot a világ egyik vezető turisztikai célpontjává teszi (Sudip, 2024).

Kétoldalú gazdasági együttműködés

Thaiföld és Magyarország, bár földrajzilag és történelmileg különböznek egymástól, kétoldalú megállapodásokkal megerősített, fejlődő kereskedelmi kapcsolatokkal rendelkezik. Történelmileg Thaiföld és Magyarország között a kereskedelmet és a kulturális közeledést stratégiai partnerségek ösztönözték. A 20. század közepén létrejött diplomáciai kapcsolatok számos megállapodás és közös vállalkozás útját egyengetik, megkönnyítve az áruk, a szolgáltatások és a tudás áramlását. Ezek az együttműködések nemcsak a gazdasági növekedést erősítették, hanem a két ország közötti kulturális megértést is elősegítették.

A két ország 1973-ban vette fel egymással a diplomáciai kapcsolatot. Később számos két-oldalú megállapodást kötöttek, mint például a következőket:

- Kettős adózás elkerüléséről szóló megállapodás (1989)
- Beruházásvédelmi megállapodás (1991)
- Légiközlekedési megállapodás (1993)
- Tudományos és technológiai együttműködési megállapodás (1999)
- Mezőgazdasági együttműködési megállapodás (2000)
- Gazdasági együttműködési megállapodás (2004) (DITP, 2024).

Az évek során bővült a kétoldalú kereskedelem, amely ma már elsősorban mezőgazdasági termékeket, gépeket és szállítóeszközöket érint. E megállapodások célja a kölcsönös piacra jutás javítása, a kereskedelmi akadályok csökkentése, valamint a technológia és a mezőgazdaság területén a tudásmegosztás előmozdítása.

2004 júniusában Magyarország új gazdasági együttműködési megállapodást írt alá Thaifölddel, amely alapján a Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság 2005. december 16-án Bangkokban megtartotta első ülését. Magyarország 2004 óta az EU tagja, ennek megfelelően kereskedelme és vámügyei csak az EU szabályai mentén folytathatók.

2007 óta a Thaiföldi Mezőgazdasági Minisztérium és a Thaiföldi Mezőgazdasági és Szövetkezeti Minisztérium rendszeresen ülésező mezőgazdasági munkacsoportot működtet. A Thai-Magyar Tudományos és Technológiai Vegyes Bizottság tagjai magyar részről a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH), thaiföldi részről pedig a Felsőoktatási, Tudományos, Kutatási és Innovációs Minisztérium (MHESI). A legutóbbi ülésre 2024. szeptember 12-én került sor Budapesten, amely után bejelentették a Thai President Foods (TPF) vállalat esztergomi gyárának bővítését. 2023-ban megalakult a Magyar-Thai Kereskedelmi Kamara (HUNCHAM), amely szintén hozzájárul a két ország közötti kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok erősítéséhez. 2025. március 12–14. között rendezték meg Ázsia vezető agrár-élelmiszeripari szakkiállítását Bangkokban, ahol magyar cégek – mint például a Bábolna Tetra, a Dr. Bata Kft. és az Expert-Medical Kft. – sikeresen mutatták be szaktudásukat és innovációikat (Magyarország Nagykövetsége Bangkok, 2024).

2014-ben a Thai President Foods, Thaiföld legnagyobb instant téstákat gyártó vállalata létrehozta első Ázsián kívüli gyárat Esztergomban, ahonnan az európai piacra szállít. A vállalat 100 főt foglalkoztat. A Budapest központjában található impozáns Anantara New York Palace Budapest Hotel a thaiföldi székhelyű multinacionális Minor International Plc. tulajdonában van. A 2021-es Magyarország-Thaiföld gazdasági együttműködési megállapodás például megkönnyítette az áruk és szolgáltatások kereskedelmének növelését, és ösztönözte a beruházásokat olyan kulcsfontosságú ágazatokban, mint az energia és az innováció. A két fél 2023-ban a Thai-Magyar Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság harmadik ülésén megállapodott a gazdasági kapcsolatok elmélyítésében és a különböző ágazatokra kiterjedő együttműködésük kiszélesítésében (Bangkok Post, 2022). A két fél véleményt cserélt a kétoldalú együttműködésről, a kereskedelemre, a befektetésekre és az ágazati együttműködésre összpontosítva olyan területeken, mint a környezetvédelem, a vízgazdálkodás, az autópálya, az élelmiszeripar, az innováció és a technológiaátadás.

A közép-európai körutazások – Magyarország-Ausztria-Csehország – nagyon népszerűek a thaiföldi utazók körében. Magyarország egyre kedveltebb úti cél, amit jól mutat, hogy a thaiföldi utazók 2023-ban 20 786 vendégéjszakát töltöttek az országban, 68 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. Eközben a Magyarországra látogató thai turisták száma is megduplázódott: a 2022. évi 4764-ről 9446-ra nőtt 2023-ban (Magyarország Nagykövetsége Bangkok, 2024).

Magyar projektek Thaiföldön

- Thaiföld a magyar gyógyszeripari termékek regionális elosztó központja Délkelet-Ázsiában, beleértve a Richter Gedeont és az Egis növekvő jelenlétét is
- Agrártechnológiai projektek - integrált édesvízi farmok
- Napelemgyártás
- Aquapark Phuket - a 2009-ben Perjesi Levente befektető által kezdeményezett, a magyar Csenki Co által fejlesztett és a Polin által szállított projekt a családbarát szabadidős tevékenységeket kereső hazai és nemzetközi turisták kiszolgálását célozta.

Thaiföldi projektek Magyarországon

- Thai instant tésztagyár, Esztergom - Thai President Foods Hungary Kft.
- Thai éttermek (20 étterem)
- Masszázs szalonok (150+ szalon)
- Thai termékeket árusító ázsiai élelmiszerboltok (10+ üzlet)
- Thai kisteherautók regionális elosztóközpontja (DITP, 2024)

Thaiföld és a thaiföldi mezőgazdaság megítélése magyar szempontból

Magyarország a thaiföldi mezőgazdaságot a trópusi termékek gazdag forrásának és a fejlett mezőgazdasági technológiák ígéretes piacának tekinti. A magyar vállalkozások jelentős lehetőségeket látnak az áru- és technológiaexportban. A thaiföldi rizs, trópusi gyümölcsök és tenger gyümölcsei minőségük miatt keresettek Magyarországon. Különösen a jázmin rizs és az egzotikus gyümölcsök, mint a durián és a mangosztán, találtak rést a magyar fogyasztók körében. Magyarország szakértelme a mezőgazdasági gépek, öntözőrendszerek és élelmiszer-feldolgozási technológiák terén értékes exportlehetőségeket teremt Thaiföldre. A magyar innovációk a fenntartható mezőgazdaság, precíziós gazdálkodás és vízgazdálkodás terén komoly előnyökkel járhatnak Thaiföld számára.

A thai-magyar mezőgazdasági együttműködés kölcsönös előnyökön és közös célokon alapul, a termelékenység növelésére, a fenntartható gyakorlatok előmozdítására és a technológiaátadásra fókuszálva. Az egyik kiemelt terület a mezőgazdasági kutatás és fejlesztés, ahol a tudás és az innovációk megosztásával javíthatják a növénytermesztést, a kártevőirtást és a fenntartható gazdálkodást. Az oktatási csereprogramok és a kapacitásépítési programok is erősítik a kétoldalú kapcsolatokat. A magyar egyetemek és kutatóintézetek ösztöndíjakkal és képzésekkel segítik a thaiföldi diákokat és szakembereket, támogatva a tudásátadást és a humán tőke építését, mely tartós intézményi partnerségeket hoz létre.

A két kormány és ipari szövetségek által szervezett kereskedelmi missziók és üzleti fórumok kulcsfontosságúak a thai-magyar kereskedelem és beruházások ösztönzésében. Ezek a platformok segítik a hálózatépítést, az információáramlást és a stratégiai üzleti partnerségek kialakítását a magyar vállalatok számára a thaiföldi piacon (Chantavanich, 2019).

Kulturális kapcsolatok

A thaiföldi kultúrára, Magyarországhoz hasonlóan, jellemző a barátságos és vendégszerető légkör, a hierarchia és a ranglétra tiszteletben tartása, az udvarias kommunikációs stílus, a konfrontálódást kerülő magatartás, a kölcsönös ajándékozási szokások. Kulturális kapcsolatunk Thaifölddel kiterjed oktatási, sportdiplomáciai, kreatívipari és tudományos-technológiai vonatkozású programokra, bár ezeket egyelőre semmilyen szigorú szerződés nem szabályozza.

Rendszerezsek a magyar zeneművészek thaiföldi fellépései. A magyar nagykövetség Bangkokban 2023 májusában és októberében több zenei eseményt szervezett. 2003-ban jelent meg az első magyar-thai, thai-magyar szótár Kékesi László szerkesztésében. *Kertész Imre Sorstalanság* című könyvét is lefordították thai nyelvre. Kékesi László a thai-magyar kulturális és nyelvi kapcsolatok fejlesztéséért Pro Cultura Hungarica díjat kapott dr. Sipos Sándor nagykövettől.

A Bangkoki Magyar Nagykövetség rendszeresen részt vesz az európai uniós filmfesztiválon magyar filmek bemutatásával. A magyar nagykövetség koordinálásával és szponzorok támogatásával, valamint a Magyar Turisztikai Hatóság közreműködésével thai nyelvű imázsvideó-sorozat készült Magyarországról a turizmus népszerűsítésére. A magyar-thai diplomáciai kapcsolatok 50. évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Bank emlékérmét bocsátott ki, amelyet thaiföldi partnereknek adtak át. Emellett a Thai és a Magyar Posta közösen emlékbélyeget is kibocsátott, melynek első napi ünnepélyes átadását a bangkoki főpostán tartották 2023. november 29-én.

Az AFS Magyarország Nemzetközi Csereprogram Alapítvány és a Rotary Club szervezésében a két ország középiskolás diákjai rendszeresen vesznek részt csereprogramokban. Évente mintegy 30–35 thaiföldi középiskolás diák utazik egy évre magyarországi befogadó családokhoz. Magyarország évente 40 Stipendium Hungaricum ösztöndíjat kínál thaiföldi hallgatóknak, miután 2017-ben oktatási csereprogramról szóló megállapodást írtak alá. A nagykövetség alumni találkozókat szervez Bangkokban, a legutóbbi 2023 szeptemberében volt, ahol elindult a Magyar-Thai Kereskedelmi Kamara weboldala, és Rubik-kocka bemutató is volt.

Szintén prioritás a magyar innovációk thaiföldi népszerűsítése is, amelynek keretében 2023-ban a thaiföldi központi bank, a Bank of Thailand (BoT) tanulóközpontjában helyet kapott egy magyar innovációkat bemutató kiállítás, amelyet egy hónapon át tekinthettek meg az érdeklődők. Továbbá átadtak egy, a BoT könyvtárában kialakított magyar sarokba szánt, Magyarországot bemutató angol nyelvű könyvszezállítást is.

Sportdiplomáciai sikerként értékelhető, hogy Thaiföld 2023. november végén adott otthont a Teqball világbajnokságnak. A magyar nagykövetség és a bangkoki önkormányzat együttműködésének köszönhetően a Benjakitti Parkban lévő sportközpontba további Teqball-asztalok kerülnek, így egy háromasztalos pálya lesz elérhető a lakosság számára.

A kreatívipar tekintetében szintén jelentős magyar sikerként könyvelhető el Merő Péter divattervező kollekciójának bemutatója a 2022-es Thai Selyem Divathéten. A magyar MERO divatmárka második helyezést ért el a Nemzetközi Thai Selyemtervezői Versenyen 62 ország versenyzője közül.

Egyetemközi kapcsolatok tekintetében számos magyar és thai egyetem között jött létre együttműködés különböző területeken, mint például buddhizmus, agrártudomány, ló tudomány, pedagógia, fogászat, optometria, sporttudomány, víztudomány és mérnöki tudományok. Több rektori látogatás, hallgatói és oktatói csereprogram, valamint közös workshopok és könyvbemutatók is megvalósultak a kapcsolatok erősítése érdekében (Magyarország Nagykövetsége Bangkok, 2024).

EREDMÉNYEK

A szerzők vizsgálataik alapján megállapították, hogy a thai-magyar kétoldalú kapcsolatokban mind a politika, mind a gazdaság területén azonosíthatók eredmények, amelyek közül jelen kutatásban a gazdasági és kulturális vonatkozásúakra koncentrálnak.

Kereskedelmi és gazdasági összehasonlítás

- Thaiföld: feltörekvő gazdaság, amelynek GDP-je nagymértékben a turizmusra, a mezőgazdaságra, a feldolgozóiparra és a szolgáltatásokra támaszkodik. Főként az elektronikai termékek, az autók és a mezőgazdasági termékek, például a rizs exportjáról ismert. Thaiföld teljes GDP-je 2024-ben 530 mrd USD volt (FocusEconomics, 2026).
- Magyarország: közepes (a feltörekvő országok többségéhez képest magasabb) jövedelmű vegyes gazdaság, amely olyan iparágakban erős, mint az autóipar, a gyógyszeripar, az IT és a feldolgozóipar. GDP-je 2024-ben 223,123 milliárd USD volt (KSH, 2026).

2. táblázat

Gazdasági összehasonlítás: Magyarország vs. Thaiföld
(Economic Comparison: Hungary vs. Thailand)

Kategória	Magyarország	Thaiföld
Népesség (millió fő)	9,59	71,80
Pénznem	magyar forint	thai baht
Munkanélküliségi ráta (százalék)	4,4	0,7
Inflációs ráta (százalék)	3,80	0,50
Megélhetési költségek (USA = 100 százalék)	53,00	31,07
Kereskedelmi adók és járulékok (százalék)	9,00	20,00
Éves átlagjövedelem (USD/fő)	20 690	7 120
Központi államadósság (GDP százalékában)	74,49	56,57
Általános államadósság (GDP százalékában)	73,45	63,20
Korrupciós index	59 (rossz)	66 (rossz)
Bruttó hazai termék 1000 lakosra jutó (millió USD)	23,31	7,35
Bruttó nemzeti termék 1000 lakosra jutó (millió USD)	20,69	7,12
Exportáruk 1000 lakosra jutó (millió USD)	17,41	5,15
Importáruk 1000 lakosra jutó (millió USD)	16,11	4,90

Forrás: Worlddata (2025).

A 2. táblázat Magyarország és Thaiföld legfontosabb gazdasági mutatóinak összehasonlító elemzését tartalmazza. A táblázat számos tényezőre kiterjed, többek között a nemzeti valutára, a munkanélküliségi rátára, az inflációra, a megélhetési költségekre, az adókra, a jövedelemszintekre, az államadósságra, a korrupció megítélésére, valamint a gazdasági teljesítmény különböző mutatóira, úgymint a GDP, a GNP, valamint az export és import. Magyarországon lényegesen magasabb a munkanélküliségi ráta (4,1 százalék), mint Thaiföldön (0,9 százalék). Jelenleg mindkét országban viszonylag magas az infláció. A megélhetési költségek magasabbak Magyarországon, mint Thaiföldön. Hasonlóképpen a kereskedelmi adók és járulékok is magasabbak Magyarországon, az átlagjövedelem is számottevően meghaladja a thaiföldi szintet. Mindkét országban hasonló a korrupció

megítélése, a pontszámok a korrupció mérsékelt szintjét jelzik. Thaiföld gazdasága a GDP és a GNP tekintetében nagyobb, exportja és importja magasabb. Az egy főre jutó GDP és GNP alapján azonban Magyarországnak magasabb a GDP-je és a GNP-je. Összességében, míg Thaiföld abszolút értékben nagyobb gazdasággal rendelkezik, addig Magyarországon magasabb az egy főre jutó jövedelem, és nagyobb mértékű gazdasági kihívásokkal kell szembenéznie, mint például a munkanélküliség és az infláció. A thai-magyar kereskedelmi kapcsolatok főbb számai 2023 első felére vonatkozóan a 3. táblázatban láthatók.

3. táblázat

Thai–magyar kereskedelmi kapcsolatok 2023 (január–július)
(*Thai–Hungarian trade relations 2023 (January–July)*)

Magyarországról Thaiföldre irányuló behozatal Importérték: USD 190,28 millió	Thaiföld Magyarországra irányuló exportja Exportérték: USD 407,46 millió
Top 5 importtermék Magyarországról Thaiföldre: Autók, berendezések és alkatrészek Számítógépes berendezések és alkatrészek Rádió, televízió vevőkészülékek és alkatrészek Csapok, szelepek és alkatrészek Elektromos transzformátorok és alkatrészek	Top 5 importtermék Thaiföldről Magyarországra: Elektromos gépek és alkatrészek Autóipari alkatrészek és berendezések Gépek és alkatrészek Orvostudományhoz kapcsolódó eszközök és berendezések Orvosi és gyógyszeripari termékek

Forrás: DITP (2023).

4. táblázat

Thaiföld potenciális kulcságazatai, exporttermékei és -szolgáltatásai
(*Thailand's potential key sectors, exported products and services*)

Potenciális kulcságazatok	Fontosabb exporttermékek
Autóipar Élelmiszeripar és italgártás Turizmus és vendéglátás Egészségügy és gyógyturizmus Elektronikai ipar és elektromos készülékek RHVAC (hűtés, fűtés, szellőzés és légkondicionálás) Mezőgazdaság Megújuló energia és fenntartható technológiák Gyártás és gépészet Biotechnológia és gyógyszeripar E-kereskedelem és digitális szolgáltatások	Rizs Gumiipar Tengeri és akvakultúra-termékek Gyümölcsök és zöldségek Feldolgozott élelmiszerek és italok Autóalkatrészek és alkatrészek Elektronika és elektromos eszközök Textilipari és ruházati cikkek Drágakövek és ékszerek Orvostechnikai eszközök és tartozékok

Forrás: DITP (2023).

A mezőgazdaság döntő szerepet játszik Thaiföld gazdaságában, nagymértékben hozzájárul a GDP-hez, és a lakosság jelentős részét foglalkoztatja. Az ország a világ egyik legnagyobb rizsexportőre. A thaiföldi mezőgazdaság sokszínű, a kis léptékű önellátó gazdálkodástól a nagy kereskedelmi ültetvényekig terjed. Az ország hagyományos és modern mezőgazdasági technikákat egyaránt alkalmaz. A mezőgazdaság Thaiföld GDP-jének mintegy 8-10 százalékát adja, és a munkaerő mintegy 30 százaléka ebben az ágazatban dolgozik (Statista, 2024). Thaiföld fő exporttermékei 2022-ben a természetes gumikaucsuk, gyümölcsök, rizs, casava, csirkehús, cukor, garnélarák, tonhalkonzervek voltak (lásd a 4. táblázatot). Földhasználatuk 23 százalék feletti, ami az előző évekhez képest kismértékben növekedett. A legtöbb feltörekvő gazdasághoz hasonlóan a mezőgazdasági ágazat GDP-je csökken, míg az ipar és a szolgáltatási ágazat részesedése nő.

5. táblázat

**Magyarország potenciális kulcságazatai, exporttermékei és -szolgáltatásai
(Hungary's potential key sectors, exported products and services)**

Potenciális kulcságazatok	Fontosabb exporttermékek
Orvostechikai eszközök és tartozékok (diagnosztikai eszközök, biotechnológia) Gyógyszeripar Mezőgazdaság (vetőmag, mezőgépgyártás) Építőipar (innováció, mérnöki szolgáltatások) Hús- és baromfiipar Digitális technológia Kreatív ipar	Autóipar, autóalkatrész, akkumulátor Elektronikai ipar és elektromos készülékek, számítógépek, telefonok Mezőgazdaság, gabonafélék Orvostechikai eszközök és tartozékok, optika Gumiipar Gyógyszeripar Textilipar, ruházat Vas- és acéláru Borászat

Forrás: Nemzeti Export Stratégia 2019–2030 (2025); Tradingeconomics.com (2025).

A mezőgazdasági ágazat olyan kihívásokkal néz szembe, mint az éghajlatváltozás, vízhiány, modernizáció, termelékenység, termelési költségek növekedése, az ár- és piaci kockázatok. A kormányzati kezdeményezések a fenntarthatóságra és a termelés növelésére fókuszálnak, innovációkon keresztül javítására összpontosítanak (Statista, 2024). Magyarország is jelentős mezőgazdasági ágazattal rendelkezik, bár ez lényegesen eltér a thaiföldi szektortól (lásd az 5. táblázatot). Magyarország elsődleges terményei közé tartozik a búza, a kukorica és az olajos magvak (pl. a napraforgó és a repce). Az ország a kertészeti termékek és a palánták termeléséről is ismert (KSH, 2023; ITA, 2024). Emellett számottevő az állattenyésztés, beleértve a baromfit, a sertést, a szarvasmarhát és a juhot (Európai Bizottság, 2024). A mezőgazdaság mintegy 4-5 százalékkal járul hozzá a magyar GDP-hez, és közel 4,3 millió hektár szántóföldet és állandó növénytermesztésre használt területet fed le. Az ágazat földhasználata 64 százalék feletti. A lakosság mintegy 30,5 százaléka vidéken él, és mezőgazdasági tevékenységet folytat (KSH, 2023; ITA, 2024). A magyar mezőgazdaságnak az éghajlatváltozással, a mezőgazdasági népesség előregedésével, valamint a modernizáció és a jobb öntözőrendszerek szükségességével kapcsolatos kihívásokkal kell szembenéznie. A kormányzati stratégiák a fenntartható fejlődést és a vidéki megélhetés javítását hangsúlyozzák (ITA, 2024; Európai Bizottság, 2024).

KIHÍVÁSOK

Fenntarthatósági kérdések

Thaiföld mezőgazdasági ágazata jelentős fenntarthatósági kihívásokkal néz szembe. Az intenzív gazdálkodási gyakorlatok, a műtrágyák és a növényvédő szerek túlzott használata, valamint a mezőgazdasági területek bővülése talajromláshoz, vízhiányhoz és a biológiai sokféleség csökkenéséhez vezetett. Az éghajlatváltozás súlyosbítja ezeket a problémákat, mivel a szélsőséges időjárás, például az árvizek és a szárazság gyakoribb válása hatással van a terméshozamokra és az állattenyésztésre (Waqas et al., 2025). A kormány és különböző szervezetek a fenntartható gazdálkodási gyakorlatokat, például a biogazdálkodást, az integrált növényvédelmet és a természetvédelmi mezőgazdaságot támogatják e környezeti hatások mérséklése és a hosszú távú termelékenység biztosítása érdekében (Agrárgazdasági Hivatal, 2021). A mezőgazdaság GDP-hez való hozzájárulását, a vidéki életre gyakorolt hatását, valamint a kedvező ökológiai feltételek kihasználásában és a kultúra megőrzésében betöltött szerepét érdemes hangsúlyozni (Káposzta és Nagy, 2009).

Változások az élelmiszer-fogyasztási szokásokban

A gyors urbanizáció és a növekvő jövedelmek Thaiföldön az élelmiszer-fogyasztási szokások megváltozásához vezettek. Növekszik a kereslet az értékeesebb élelmiszerek, köztük a gyümölcsök, a zöldségek, a tejtermékek és a hús iránt, ami a hagyományos, rizsre és alapnövényekre összpontosító étrendtől való elmozdulást tükrözi. Ezt a változást a meg-növekedett egészségtudatosság és a globális élelmiszeripari trendek hatása hajtja. Ez az elmozdulás kihívások elé állítja a kistermelőket, akiknek alkalmazkodniuk kell az új piaci igényekhez, és nehézségekbe ütközhetnek, hogy megfeleljenek a városi fogyasztók és a nemzetközi piacok által megkövetelt minőségi és biztonsági előírásoknak (Chantavanich, 2019).

GMO-k megítélése

Thaiföldön vegyesen ítélik meg a genetikailag módosított szervezeteket (GMO-k). Bár potenciálisan növelhetik a terméshozamot és csökkenthetik a vegyi anyagoktól való függőséget, komoly aggodalmak merülnek fel biztonságosságukkal és környezeti hatásaikkal kapcsolatban. A vetőmagüzletág egyike a biotechnológiát alkalmazó iparágaknak a Thaiföld 4.0 politika keretén belül, amelynek célja a gazdasági fejlődés javítása, ami nagymértékben támaszkodik a multinacionális cégek technológiai képességeire. Ezeknek a helyi cégeknek azonban megvan az az előnyük, hogy megértik a thaiföldi gazdák sajátos igényeit (Napasintuwong, 2021). A kormány óvatosan közelít, szigorú szabályokkal, miközben a Thaiföld 4.0 gazdaságfejlesztési tervben a biotechnológia kiemelt szerepet kap. A helyi vetőmagipar fejlesztése és a kutatások állami támogatása kulcsfontosságú a hazai technológiai kapacitás növeléséhez. Thaiföld korán kezdett GMO-kutatásokat, de a kereskedelmi forgalomba hozatal terén „kivárá magatartást” tanúsít (Teng, 2008).

KÖVETKEZTETÉSEK

Thaiföld gazdasági ereje, a mezőgazdaságban és a turizmusban megvalósuló innovációk, valamint a digitális gazdaság felé való elmozdulása révén vonzó kereskedelmi partner Magyarország számára. Magyarország tanulhat Thaiföld fenntartható turisztikai gyakorlatából, innovatív mezőgazdaságából és a digitális technológiák átalakulási kezdeményezéseiből. Cserébe Magyarország erős oktatási és iparági teret biztosít a technológiaváltáshoz, az oktatási partnerségek megerősítéséhez és a szorosabb gazdasági együttműködéshez, amiből mindkét ország profitálhat, különösen a regionális piacok bevonása által.

A fenntarthatósági kihívások kezelése sokoldalú megközelítést igényel, amely magában foglalja a politikai reformokat, a technológiai innovációkat és az érdekelt felek elhivatott bevonását. A fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok előmozdítása, a kistermelők támogatása a változó fogyasztási szokásokhoz való alkalmazkodásban, valamint a GMO-król folytatott nyilvános párbeszéd előmozdítása kulcsfontosságú lépések a thaiföldi mezőgazdasági ágazat ellenálló képességének és fenntarthatóságának biztosítása felé.

A thaiföldi mezőgazdaság megítélése magyar szemszögből megbecsülendő és lehetőségeket rejtő terület. A kiváló minőségű thaiföldi mezőgazdasági termékek befogadó piacra találtak Magyarországon, Magyarország fejlett mezőgazdasági technológiai és szakértelme pedig értékes megoldásokat kínál Thaiföld mezőgazdasági kihívásaira. A kutatásfejlesztés, az oktatás és a kereskedelem terén folytatott közös együttműködés tovább erősíti ezt a kétoldalú kapcsolatot, megteremtve a fenntartható és kölcsönösen előnyös növekedés alapját az agrárszektorban.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

- Bangkok Post (2022). Hungary deal to deepen ties across sectors. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2336523/hungary-deal-to-deepen-ties-across-sectors>
- CIA (2024). Central Intelligence Agency. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/thailand/summaries/>
- Chantavanich, S. (2019). Thai Exports and Global Markets: Trends and Opportunities. Chulalongkorn University Press.
- DITP (2023). Connecting Cultures and Commerce - Exploring Thai Hungarian Trade and Investment Relations. Department of International Trade Promotion. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://thaitradebudapest.hu/>
- Magyarország Nagykövetsége Bangkok (2024). Thaiföld gazdasági kapcsolatok 2024. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://bangkok.mfa.gov.hu/page/thaifoeld-gazdasagi-kapcsolatok-20190524>
- Magyarország Nagykövetsége Bangkok (2025). Thaiföld kulturális kapcsolatok. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://bangkok.mfa.gov.hu/page/thaifoeld-kulturalis-kapcsolatok>
- Európai Bizottság (2024). Letöltve: 2025. 04. 27. https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/hungary_en
- Falvey, L. (2000). Thai Agriculture: Golden Cradle of Millennia. Kasetsart University Press. <http://doi.org/10.13140/2.1.3518.2080>
- FAO (2020). FAOSTAT Database. Food and Agriculture Organization. Letöltve: 2025. 04. 27. <http://www.fao.org/faostat/en/>
- FocusEconomics (2026): Thailand, Economic Forecasts, Data & Projections. Letöltve: 2026. 04. 05. <https://www.focus-economics.com/countries/thailand/>
- Goss, J., és Burch, D. (2001). From Agricultural Modernization to Agri-food Globalization: The Waning of National Development in Thailand. *Third World Quarterly*, 22(6), 969–986. <http://doi.org/10.1080/01436590120099740>
- Hungarian Export Promotion Agency (HEPA). Agriculture Industry in Hungary. Letöltve: 2025. 04. 27. https://hepa.hu/uploads/589933d6065f73773bded3bb2369e3f8ae1d3389_67068fa561507.pdf
- Hungary Exports (2025). Letöltve: 2025. 12. 10. <https://tradingeconomics.com/hungary/exports>
- Intersessional panel of the United Nations Commission on Science and Technology for Development (2021). Geneva. Contribution by Thailand. Letöltve: 2025. 04. 27. https://unctad.org/system/files/non-official-document/CSTD2021-22_c36_IU_Thailand_en.pdf
- ITA (2024). International Trade Administration. Agricultural Sectors Overview. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/hungary-agricultural-sectors>
- Káposzta, J. és Nagy, H. (2009). The role of agriculture in the Hungarian national economy and in the development of rural areas. In: Villányi, L (szerk.) UN Millenium Development Goals: Challenges and Perspectives, 10th International Conference: conference proceedings. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő, (2009) 66 p. p. 34, ISBN: 9789632691022
- KSH (2023) - Központi Statisztikai Hivatal (KSH). Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.ksh.hu/agriculture>
- KSH (2026) - Központi Statisztikai Hivatal (KSH). Letöltve: 2025. 05. 11. https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0004.html
- Manarungsan, S. (1986). Agricultural development in Thailand and Japan from the 1850's. *Foreign Scholars Fellowship Reports*, Vol. 2. 1985–1987, 16–66.
- Napasintuwong, O. (2021). Research and development intensity and technological capacity in agriculture: A case of corn seed industry in thailand. *Asian Biotechnology and Development Review*, 23(2), 5–31. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://ris.org.in/sites/default/files/2022-03/ABDR%20July%202021.pdf>
- Nemes-Sipos S. (2010). Az élelmiszer-fogyasztásra ható tényezők vizsgálata az ASEAN-országokban. (PhD-értekezés). Szent István Egyetem. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://adoc.pub/az-elelmiszerfogyasztasra-hato-tenyezok-vizsgálata-az-asean-ob8cfeaa1f1co8527doff828f6698735b42741.html>
- Nemzeti Exportstratégia 2019–2030. Kivonat. Letöltve: 2025. 12. 10. <https://2015-2019.kormany.hu/download/e/ca/91000/Nemzeti%20Export%20Strat%C3%A9gia%202019-2030.pdf>

- Neszmélyi Gy. I. (1997). A délkelet-ázsiai országok makrogazdasági folyamatainak vizsgálata (PhD-értekezés). Gödöllői Agrártudományi Egyetem.
- Agrárgazdasági Hivatal (2021). Agricultural Statistics of Thailand 2020. Bangkok: Ministry of Agriculture and Cooperatives.
- Phongpaichit, P., és Baker, C. (1995). Thailand: Economy and Politics. Kuala Lumpur: Oxford University Press, XVII, 449 pp. *The Journal of Asian Studies*, 55(3), 787–788. <https://doi.org/10.2307/2646509>
- Sipos S. (2022). 55 évnyi siker? Egység és egyéni lét egymás-mellettsége az ASEAN-ban: a múlt eredményei és a jövőbeni kilátások. *Eurázsia Szemle*, 2(2), 8–25. <https://eurasiacenter.hu/wp-content/uploads/2022/09/Sipos-Sandor.pdf>
- Statista (2024). Agriculture in Hungary - statistics & facts. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.statista.com/topics/9421/agriculture-in-hungary/>
- Sudip, S. (2024). Trends, Growth, and Opportunity Analysis of Sustainable Tourism in Thailand. Future market Insights Inc. Letöltve: 2025. 04. 27. <https://www.futuremarketinsights.com/reports/thailand-sustainable-tourism-market#thankyou>
- Tawee, K. (1999). Bridging the rice yield gap in Thailand. Rice Research Institute, Department of Agriculture, Bangkok 10900, Thailand. FAO/RAP Publication No. 1999/41. Letöltve: 2025. 11. 29. https://www.fao.org/4/x6905e/x6905eod.htm#BRIDGING%20THE%20RICE%20YIELD%20GAP%20IN%20THAILAND%20Tawee%20Kupkanchanakul*
- Teng, P. PS. (2008). An Asian perspective on GMO and biotechnology issues. *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*, 17(1), 237–40. <https://doi.org/10.6133/APJCN.2008.17.S1.56>
- Thaiföld Mezőgazdasági Statisztika. (2013). Agricultural Statistics of Thailand 2013 (OAE 2013). [In: Promotion of Climate Resilience in Rice and Maize Thailand National Study; Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, 2015 április, 48 p.] Letöltve: 2025. 11. 29. <https://asean-crn.org/wp-content/uploads/2017/04/Thailand-FULL.compressed-min.pdf>
- Villányi, L., Vasa, L. (2007). Agrárgazdaságtan, EU agrár- és környezetpolitika. Debreceni Egyetemi Kiadó. Letöltve: 2025. 06. 19. <https://agrecorural.sze.hu/images/oktatasi-anyagok/agrargazdasagtan.pdf>
- Walderich, A. (2025). Major rice planted area Thailand 2013-2023. Letöltve: 2025. 11. 29. <https://www.statista.com/statistics/1104437/thailand-rice-planted-area/>
- Waqas, M., Naseem, A., Humphries, W. U., Hlaing, T. P., Shoaib, M., Hashim, S. (2025). A comprehensive review of the impacts of climate change on agriculture in Thailand. *Farming System*, 3(1), 100114. <https://doi.org/10.1016/j.farsys.2024.100114>
- Worlddata (2025). Letöltve: 2025. 04. 27. https://www.worlddata.info/country-comparison.php?country1=HUN&country2=THA#google_vignette
- A Sziám Királyság statisztikai évkönyve (1916). Statistical Year Book of the Kingdom of Siam 1916, (covering years 1894 to 1916). Department of Commerce and Statistics, Ministry of Finance, Kingdom of Siam. (1916). Chapter IX. Bangkok. <https://seadelt.net/Documents/?ID=342>